

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

OPPIMISEN TUEN RATKAISUT AMMATILLISESSA KOULUTUKSESSA

Toisen asteen koulutuksen tulevaisuus –seminaari 17.1.2024
opetusneuvos Anne Ekroth, opetus- ja kulttuuriministeriö

Oppimisen tuen HO-kirjaukset

- Tavoitteena on selkeyttää oppimisen tukea ja yhtenäistää oppimisen tuen ketju varhaiskasvatuksesta toiselle asteelle.
- Varhaisella puuttumisella ehkäistään ongelmia, jotka käyvät kalliiksi sekä inhimillisesti että taloudellisesti.
- Hallitus vahvistaa oppilaanohjausta kaikilla koulutusasteilla huomioiden erityisesti jatko-opinnot ja työllistymisen.
- Oppilas- ja opiskelijahuollolla on keskeinen rooli lasten ja nuorten hyvinvoinnin tukemisessa.
- Koulutuksen keskeyttämistä toisella asteella vähennetään määrätietoisesti.
- Varmistetaan, että jokainen opiskelija saa lain edellyttämät henkilökohtaiset suunnitelmat.
- Ammatillisessa koulutuksessa hallitus turvaa riittävän lähiopetuksen määrän.
- Turvataan erityisesti oppivelvollisuuskoulutuksessa olevien ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden oikeus riittävään lähiopetuksen määrään, työpaikkaohjaamiseen sekä tarvittavaan oppimisen tukeen.

->Mitä muutettava, jotta HO-tavoitteet toteutuvat?

Oppimisen tuki / verkkoavoriihi (1074 vastausta)

- Oppimisen tuki ja opiskelijoiden hyvinvoinnin tukeminen nousivat korostetun tärkeäksi hallitusohjelman kehittämiskohteeksi niin ammatillisen koulutuksen kuin lukiokoulutuksenkin osalta.
- Tuki nähtiin tärkeänä koko oppilaitosyhteisön tehtävänä, jossa tulisi olla aikaa opiskelijoiden kohtaamiseen, tukemiseen, ohjaukseen ja kannustamiseen.
- Yhteisöllisyyden rakentamiseen ja osallisuuteen tulisi panostaa. Yhteistyötä opetuksen, opiskeluhuollon ja kolmannen sektorin toimijoiden välillä tulisi lisätä tukemaan varhaista puuttumista.
- Tuen tarpeet tulisi tunnistaa oikea-aikaisesti ja tuki mahdollistaa erilaisissa tilanteissa matalalla kynnyksellä. Tukitoimien tulisi olla riittäviä opintojen etenemiseksi ja ryhmäkokojen sopivat. Vieraskielisille opiskelijoille tulisi mahdollistaa riittävästi S2-opetusta. Huomioitaisiin erilaiset oppimisympäristöt ja esimerkiksi työelämässä tapahtuva oppiminen.
- Erityisen tuen opetusta tulisi lisätä ja varmistaa riittävät resurssit erityisopetukseen. Vahvistettaisiin ammatillisen erityisopetuksen osaamista ja arvioitaisiin sen toteutumista jatkuvasti.
- Huomioita koulutuksen keskeyttämisen vähentämiseen oli runsaasti. Keskeyttämisen vähentämiseksi tarvittaisiin opintojen ohjausta, tukipalveluita ja tukea opintoihin kiinnittymiseen.
- Opiskelijoiden henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelmista (HOKS) koskevissa vastauksissa korostui tuen seuranta ja ohjaus. Erityisesti HOKS:n toteuttamista ja vaikuttavuutta tulisi seurata säännöllisesti ja luoda laadunvarmistukseen mekanismi. Suunnitelmissa tulisi ottaa aidosti huomioon opiskelijan tilanne esim. erityisen tuen tarve.

Oppimisen tuki – opiskelijoiden kuuleminen

- Vastauksia tuli yhteensä 6553, joista 4005 lukiokoulutuksen opiskelijoita, Fountain Park toteutti
- Suurin lisätuen tarve liittyi jonkin tietyn aineen tukiopetukseen sekä opiskelun henkilökohtaistamiseen eli erilaisiin yksilöllisiin joustoihin ja järjestelyihin.
- Opiskelijat kertoivat, että heidän jaksamistaan voidaan edistää opettamalla erilaisia opiskelutekniikoita sekä mahdollisuudella tehdä rästitöitä ohjatusti
- Osallistujat olisivat tarvinneet lisää myös erityistä tukea / erityisopetusta sekä toimintaa pienemmissä ryhmissä.
- Opiskelijat kokivat, että parhaiten oppimista ja hyvinvointia tukee se, että opiskelijoiden mielenterveyttä ja jaksamista tuetaan.
- Tukea olisi kaivattu lisää itse oppimisen lisäksi omaan jaksamiseen, opintojen suunnitteluun ja tulevaisuuden pohdintaan.
- Opettajilta odotettiin hyvää yhteyttä opiskelijoihin, kannustavaa asennetta opiskelijoita kohtaan sekä riittävän rentoa ja rauhallista tahtia opintojen etenemisessä.

Valmistelun suuntaviivat

- Valmistellaan esitys, jolla säädettäisiin oppimisen tuesta lukiokoulutuksessa ja ammatillisessa koulutuksessa mahdollisemman selkeästi ja yhteneväisesti. Tuen muotojen määrittelyssä otettaisiin huomioon koulutusten erityispiirteet. Esitettyjen muutosten arvioidaan selkeyttävän ja yhdenmukaistavan oppimisen tukea myös suhteessa esi- ja perusopetuksen oppimisen tuen valmisteluun sekä käsitteiden että oppilaiden toisen asteen koulutukseen ohjautumisen näkökulmasta.
- Oppimisen tuella tarkoitetaan hyvin laajaa kokonaisuutta pedagogisen tuen ja opiskelijan hyvinvoinnin tukemiseksi.
- Oppimisen tukea yhdenmukaistettaisiin säätämällä ammatillisessa koulutuksessa opiskelijan oikeudesta tukiopetukseen. Lisäksi säädettäisiin opiskelijan oikeudesta erityisopetukseen. Näistä säädettäisiin yhtenevästi niin, että käsitteet ja niiden määrittely vastaisivat pääosin lukiokoulutuksen oppimisen tueksi esitettyjä säännöksiä.

Ammatillisen koulutuksen laissa säädettäisiin opiskelijan oikeudesta tukiopetukseen

- Ammatillisen koulutuksen lainsäädännössä oleva oppimisvalmiuksia tukevia opintoja (OPVA) koskeva säännös kumottaisiin ja tilalle esitettäisiin säännös tukiopetuksesta. Selvitysten perusteella koulutuksen järjestäjät ovat kokeneet OPVA -opinnot monimutkaisena ja haasteellisena koulutuksen järjestämisen näkökulmasta ja opintojen rahoituksen määräytymisen perusteista.
- Pääpaino oppimisen tuen järjestelmän kehittämisessä olisi ennaltaehkäisevässä tukiopetuksessa.
- Tukiopetus toteutettaisiin matalan kynnyksen tukena ja sitä tulisi olla opiskelijoille saatavissa riittävästi, oikea-aikaisesti ja laadultaan sellaisena, että se edistäisi opiskelijoiden osaamista, osaamisen osoittamista näytöissä, valmistumista, työllistymistä ja jatko-opintoihin siirtymistä sekä hyvinvointia.

Ammatillisen koulutuksen laissa säädettäisiin opiskelijan oikeudesta tukiopetukseen

- Tukiopetuksella tarkoitettaisiin opiskelijan tarvitsemaa lisäopetusta, ohjausta ja tukea, jota hän tarvitsee tutkinnon tai koulutuksen perusteiden ammattitaitovaatimusten ja osaamistavoitteiden saavuttamiseksi.
- Opiskelijalla, jolla on vaikeuksia oppimisessaan ja koulutuksen suorittamisessa, olisi oikeus saada tukiopetusta muun opetuksen ja ohjauksen ohessa.
- Tukiopetusta voitaisiin antaa opiskelijalle, joka olisi jäänyt tilapäisesti jälkeen opinnoissaan tai tarvitsisi muusta syystä lisäopetusta ja ohjausta tutkinnon tai koulutuksen suorittamiseksi.
- Tukiopetusta voitaisiin antaa myös opiskelutaitojen vahvistamiseksi taikka opiskelutekniikkaan liittyvien taitojen tukemiseksi.
- Tukiopetukseen voisi sisältyä myös kielitaidon vahvistamista silloin, kun opiskelijalla on puutteellinen osaaminen tutkintoon liittyvässä suomen- tai ruotsinkielen sanastossa tai ammattiin liittyvässä kielen käytön tavoissa. Kielitaidon vahvistamisen tulisi aina liittyä suoritettavaan tutkintoon eikä koulutusta saisi käyttää peruskielitaidon opettamiseen.

Ammatillisen koulutuksen laissa säädettäisiin opiskelijan oikeudesta tukiopetukseen

- Tukiopetusta voitaisiin järjestää joustavasti ammatillisen tutkintokoulutuksen rinnalla koko koulutuksen ajan opiskelijan tarpeiden mukaisesti. Tukiopetus kirjattaisiin henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelmaan.
- Tukiopetuksena voitaisiin järjestää myös erityisopettajan antamaa osa-aikaista erityistä tukea. Erityisopettaja myös auttaisi konsultoinnillaan tarvittaessa muita opettajia ottamaan huomioon opetuksessa ja ohjauksessa opiskelijan tuen tarpeet. Oppimisvaikeuksien lisäksi opiskelijoilla voisi olla erinäisiä arjenhallintaan ja elämäntilanteeseen liittyviä vaikeuksia, jotka edellyttävät erilaisia tukitoimia, mutta ei kuitenkaan sellaista pitkäaikaista tai säännöllistä erityisopetuksen tarvetta, joka oikeuttaisi opiskelijaa saamaan erityisopetusta.
- Tukiopetuksen osana annettavasta erityisestä tuesta ei tehtäisi erityisopetuksen järjestämisen päätöstä.
- Tukiopetusta voitaisiin järjestää opiskelijoille aiempaa monipuolisemmin, joustavammin ja vaihtoehtoisia menetelmiä hyödyntäen tutkintokoulutuksen rinnalla koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla.

Ammatillisen koulutuksen laissa säädettäisiin opiskelijan oikeudesta erityisopetukseen

- Ammatillisen koulutuksen lainsäädännössä oleva erityisen tuen säännös kumottaisiin ja tilalle esitettäisiin säännös erityisopetuksesta.
- Opiskelijalla olisi oikeus erityisopetukseen, jos hän tarvitsee todennettujen oppimisvaikeuksien tai muiden vastaavien syiden vuoksi säännöllistä ja pitkäaikaista erityisopetusta tutkinnon tai koulutuksen mukaisten ammattitaitovaatimusten ja osaamistavoitteiden saavuttamiseksi eikä tukiopeus olisi riittävää opiskelijan tuen tarpeiden kannalta. Oppimisvaikeuksien syynä voisi olla edelleen vammasta, sairaudesta tai vastaavasta syystä johtuvat oppimisvaikeudet, joihin voitaisiin vastata erityisopetuksen keinoin.
- Erityisopetuksella tarkoitettaisiin erityisopettajan antamaa opetusta ja ohjausta sekä erityisopettajan konsultaatioon perustuvaa muuta opetusta ja ohjausta, jota antaisi muu opetushenkilöstö. Erityisopetusta voitaisiin järjestää opiskelijan tarpeiden mukaisesti erityisopetuksena, ohjauksena ja tukena monipuolisin ja vaihtelevien menetelmin koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla (ml. tarvittaessa pienryhmäopetus).
- Koulutuksen järjestäjä päättäisi opiskelijalle annettavasta erityisopetuksesta. Erityisopetuksen päätökseen voisi hakea oikaisua.

Ammatillisen koulutuksen laissa säädettäisiin opiskelijan oikeudesta erityisopetukseen

- Muutoksen tavoitteena olisi vahvistaa opiskelijan erityisopettajalta saamaa erityisopetusta ja erityisopetuksen kohdentamista aiempaa paremmin opiskelijoille, joilla on myös laajempia kuin vain hyvin kapea-alaisia oppimisvaikeuksia (erityisiä oppimisvaikeuksia, esim. lukivaikeudet vrt. laaja-alaiset oppimisvaikeudet, esim. neuropsykiatriset vaikeudet).
- Opiskelijan tarvitsema erityisopetuksen tarve, suunnitellut tukitoimet ja erityisjärjestelyt kirjattaisiin henkilökohtainen osaamisen kehittämissuunnitelmaan tutkinnon osittain, jota päivittäisiin säännöllisesti. Erityisesti kiinnitettäisiin huomiota tukitoimien ja erityisjärjestelyjen toteutumisen seurataan ja arviointiin, tukitoimien vaikuttavuuteen. Lisäksi varmistettaisiin opiskelijan tarvitsema erityisopetus työpaikalla järjestettävässä koulutuksessa.
- Myös lukiokoulutuksen voimassa olevaa erityisopetussäännöstä muutetaan niin, että se on linjassa ammatillisen koulutuksen erityisopetuksen kanssa.

Ammatillisen koulutuksen laissa säädettäisiin opiskelijan oikeudesta erityisopetukseen

- Ammatillisten koulutuksen järjestäjien erityisopetuksen osaamista tulisi vahvistaa erityisopetuksen osalta niin, että opiskelijat saisivat tarvitsemansa tuen tutkintokoulutuksen rinnalla.
- Opiskelijoiden tuen tarpeet tulisi tunnistaa aiempaa paremmin. Tuen tarpeen kirjo on moninaistunut, joka edellyttää niihin vastaamista aiempaa joustavammin jo varhaisessa vaiheessa.
- Erityisopetus tulisi järjestää ensisijaisesti ammatillisen koulutuksen järjestäjän toimintana ja vain vaativan erityisen tuen tarpeessa olevien vammaisten opiskelijoiden koulutus järjestetään ammatillisissa erityisoppilaitoksissa. Näiden opiskelijoiden valintakriteereitä tulisi selkeyttää.

Muuta huomioitavaa

- Opiskelijoiden ohjauksessa kiinnitettäisiin huomiota koulutusten nivelvaiheisiin ja siirtymiin perusopetuksesta toiselle asteelle. Tukea tarvitsevien opiskelijoiden opinto-ohjaukseen ja koulutusvalintoihin liittyvää osaamista vahvistettaisiin koulutusten asettamat vaatimukset ja erityispiirteet huomioon ottaen (mm. yksilöllistettyjen arvosanojen merkitys ja soralainsäädäntö). Ohjauksen säännöksiä tarkennetaan tarvittaessa.
- Oppimisen tuessa keskeistä olisi opiskelijoiden tuen tarpeiden tunnistaminen ja tukitoimien systemaattinen suunnittelu, seuranta ja arviointi osana henkilökohtaista suunnitelmaa. Erityisesti kiinnitettäisiin huomiota suunniteltujen tukitoimien toteutumiseen ja opiskelijan saamiin vaikuttaviin tukitoimiin.
- Ammatillisessa koulutuksessa erityisesti oppivelvollisten opiskelijoiden kohdalla keskityttäisiin henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelmassa (HOKS) opiskelijan vahvuuksien sekä tuen ja ohjauksen tarpeiden huomioon ottamiseen, opiskelijan kokonaisvaltaisesta hyvinvoinnista huolehtimiseen sekä opintojen sujumisen seurantaan ja tarvittaessa varhaiseen puuttumiseen.
- Myös opintojen alkuvaiheen ryhmäytymisen ja koulutuksen alkuvaiheen vahva tuki oppivelvollisilla vahvistaa koulutukseen sitoutumista ja ennaltaehkäisee keskeyttämisiiä.

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

Keskustelua:

Miten varmistetaan tuen toteutuminen opiskelijoiden tarpeiden mukaisesti ammatillisessa koulutuksessa?

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

Kiitos!

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

Miten ammatillisen koulutuksen rahoitusmallia voidaan selkeyttää ja sen ohjausvaikutuksia vahvistaa?

Toisen asteen koulutuksen tulevaisuus -seminaari 17.1.2024
opetusneuvos Kari Korhonen, opetus- ja kulttuuriministeriö

Miten rahoitusmallia voidaan selkeyttää ja sen ohjausvaikutuksia vahvistaa?

Ajatuksia keskustelun pohjaksi

- Nykyistä rahoitusmallia on kritisoitu monimutkaiseksi ja läpinäkymättömäksi ja vastaavasti haku- ja päätöksentekoprosesseja työllistäviksi ja ennakointia vaikeuttaviksi
- **Voisiko** haku- ja päätösprosesseja yksinkertaistaa mm. seuraavasti?
  - Valtion talousarvioon sisältyvä ammatillisen koulutuksen määräraha koostuisi vuodesta 2026 alkaen laskennallisesta perusrahoituksesta ja harkinnanvaraisesta rahoituksesta (sisältäen nykyisen strategiarahoituksen ja muun harkinnanvaraisen rahoituksen, ml. lisätalousarviot)
  - **Laskennallinen perusrahoitus** tarkoittaisi jatkossa opiskelijavuosien, tutkintojen, tutkinnon osien osaamispisteiden, työllistymisen ja jatko-opiskelun sekä opiskelija- ja työelämäpalautteen perusteella kohdennettavaa rahoitusta ja se **kohdennettaisiin kokonaisuudessaan toteutuneisiin suoritteisiin perustuen** ilman nykymuotoista tavoitteellisten opiskelijavuosien hakua ja kohdennuksesta päättämistä
  - **Kaikki muu** ammatillisen koulutuksen määrärahaan sisältyvä rahoitus kohdennettaisiin **harkinnanvaraisena rahoituksena**. Talousarviossa päätettäisiin vuosittaisesta harkinnanvaraisena jaettavasta osuudesta tarkoituksenmukaisella tarkkuustasolla; selvitysosassa esitettäisiin tarkempi rahoituksen kohdentamissuunnitelma
  - **Laskennallinen perusrahoitus** myönnettäisiin koulutuksen järjestäjälle **yhdellä suoritepäätöksellä** ennen varainhoitovuoden alkua
  - Ammatillisen koulutuksen valtion-osuusrahoitus maksettaisiin jatkossakin ammatillisen koulutuksen **järjestäjille yleiskatteisena**

Miten rahoitusmallia voidaan selkeyttää ja sen ohjausvaikutuksia vahvistaa? Ajatuksia keskustelun pohjaksi.

- Jos laskennallinen perusrahoitus olisi jatkossa kokonaisuudessaan toteutuneisiin suoritteisiin perustuvaa, niin tarvittaisiinko rahoituksen perusteeksi useamman kuin yhden vuoden suoritteet, esim. kahden vuoden keskiarvo
- Tämä tasaisi vuosittaista vaihtelua ja satunnaisuuden vaikutusta, millä voi olla varsinkin pienemmille järjestäjille merkitystä
- Jotta käytössä olisi kuitenkin varainhoitovuoteen nähden riittävän reaaliaikaiset tiedot, niin olisiko tarkoituksenmukaista siirtyä käyttämään kalenterivuoden sijasta ajanjakson 1.7 – 30.6 tietoja, kuten tällä hetkellä jo opiskelija- ja työelämäpalautteessa käytetään
- Vuoden 2026 rahoituksessa esim. tutkintojen ja tutkinnon osien osalta ajanjaksoon 1.7 – 30.6 ja kahden peräkkäisen vuoden keskiarvoon siirtyminen tarkoittaisi, että kun nykyisessä rahoitusmallissa käytettäisiin kalenterivuoden 2024 tietoja, niin jatkossa käytettäisiin kalenterivuoden 2024 lisäksi sekä puolivuotta uudempaa (1.1 – 30.6.2025) että puolivuotta vanhempaa tietoa (1.7 – 31.12.2023)
- Jos myös opiskelijavuosien osalta siirryttäisiin täysin toteumiin perustuvaan rahoitukseen, niin olisiko kuitenkin epätarkoituksenmukaisen kilpailun välttämiseksi oltava jonkinlainen järjestäjäkohtainen enimmäismäärä, johon saakka rahoitusta voisi saada, näin oppivelvollisuuden ulkopuolella olevien osalta, vähimmäismäärää olisi tietyin ajoin tarkistettava

Miten rahoitusmallia voidaan selkeyttää ja sen ohjausvaikutuksia vahvistaa? Ajatuksia keskustelun pohjaksi.

- Hallitusohjelman mukaan ammatillisen koulutuksen rahoitusmallia uudistetaan. Koulutuksen järjestäjien kannustimia vahvistetaan siten, että opiskelijat suorittavat opintoja, valmistuvat, työllistyvät ja siirtyvät jatko-opintoihin valmistumisen jälkeen
- Tätä voitaisiin edistää pienentämällä opiskelijavuosirahoituksen osuutta ja nostamalla tutkinnon ja tutkinnon osia suorittaneiden sekä työllistymisen ja jatko-opiskelun osuutta
- **Voisiko** laskennallisen perusrahoituksen osat ja rahoitusosuudet olla esim. seuraavat?
  - Toteutuneet opiskelijavuodet 50 % (nykyisin tavoitteelliset opiskelijavuodet 70 %)
  - Tutkinnon osat ja tutkinnot 30 % (nykyisin 20 %)
  - Työllistyminen ja jatko-opiskelu 18 % (nykyisin 7 %)
  - Opiskelijapalaute 1 % (nykyisin 1,5 %)
  - Työelämäpalaute 1 % (nykyisin 1,5 %)
- Jos työllistymisen painoarvoa lisätään merkittävästi, niin miten varmistetaan, että koulutus kohdentuu niille, jotka sitä eniten tarvitsevat? Ammatillisen koulutuksen ensisijaisena tavoitteena pitäisi jatkossakin olla työntekijäammattien osaamistarpeeseen vastaaminen
- Olisiko työllistymistä koskevassa rahoitusosuudessa annettava nykyistä enemmän painoarvoa ennen koulutuksen alkamisesta ei työllisinä olleiden työllistymiselle verrattuna työllisinä olleisiin?

Miten rahoitusmallia voidaan selkeyttää ja sen ohjausvaikutuksia vahvistaa? Ajatuksia keskustelun pohjaksi.

- Hallitusohjelman mukaan vaikuttavuusrahoituksen mittaristoa kehitetään ja sen seuranta ajantasaistetaan
  - Rahoituksessa käytetyt työllistymisen ja jatko-opiskelutiedot saadaan Tilastokeskuksen työssäkäynti- ja opiskelijarekistereistä. Tällä hetkellä TK kehittää työssäkäyntirekisteriään Kansallista tulorekisteriä hyödyntäen, josta se saa reaaliaikaista tietoa mm. työllisten ja työttömien määrästä kuukausitasolla
  - Ministeriön tavoitteena on, että TK saisi uudistettua työssäkäyntitilastoaan ajantasaisemmaksi ja sisällöltään sellaiseksi, että se mahdollistaisi työllistymisen- ja jatko-opiskelumittarin kehittämisen
  - Jos TK saa kehitettyä rekistereitään, niin mittariston kehittäminen voisi tarkoittaa mm. sitä, että työllistymistä tarkasteltaisiin nykyisen vuoden lopun tilanteen sijasta pitemmältä ajanjaksolta
  - Lisäksi tavoitteena olisi, että tietojen ajantasaisuudessa päästäisiin nykyistä 1,5 tuoreempaan tietoon (ideaali tilanne), mikä tarkoittaisi, että käytettäisiin tarkasteluissa 1.7 – 30.6 välisen ajankohdan tietoja, mutta vähintäänkin vuotta uudempaan tietoon kuin nykyisin, jos jatkossakin käytettäisiin kalenterivuoden tietoja
  - Keskustelut TK:n kanssa ovat kuitenkin vielä kesken, joten edellä kerrotun osalta tähän liittyy epävarmuutta

Miten rahoitusmallia voidaan selkeyttää ja sen ohjausvaikutuksia vahvistaa? Ajatuksia keskustelun pohjaksi.

- Hallitusohjelmassa on kirjaus erityisesti oppivelvollisten opetuksen ja ohjauksen varmistamisesta
- Ja toiseksi kirjaus, jonka mukaan koulutuksen järjestäjille luodaan kannusteita ohjata opiskelijoita suorittamaan tutkintoja pienempiä osaamiskokonaisuuksia, joilla vastataan jatkuvan oppimisen edellytysten vahvistamiseen ja alueelliseen työvoimatarpeeseen
- **Olisiko** nämä hallitusohjelmakirjaukset huomioitavissa rahoitusmallissa mm. seuraavasti?
  - Koko tutkinnoista saisi rahoitusta vain oppivelvollisten ja vailla toisen asteen tutkintoa olevien osalta
  - Kaikkien opiskelijaryhmien osalta huomioitaisiin kuitenkin nykyiseen tapaan tutkinnon osien osaamispisteet, niin koko tutkintoa kuin pelkkiä tutkinnon osia suorittavien osalta
  - Muutos nykytilaan olisi se, että koko tutkinnosta ei enää saisi erikseen rahoitusta perusasteen jälkeisen tutkinnon omaavista. Toiseksi ylioppilastutkinnon omaavista ei myöskään saisi enää rahoitusta, vaikka tällä hetkellä heistä on tullut rahoitusta samalla painotuksella kuin pelkän perusasteen varassa olevista

Miten rahoitusmallia voidaan selkeyttää ja sen ohjausvaikutuksia vahvistaa? Ajatuksia keskustelun pohjaksi.

- Nykyistä rahoitusmallia on kritisoitu monimutkaiseksi, läpinäkymättömäksi ja ohjausvaikutukseltaan heikoksi
- **Voisiko** rahoitusmallia yksinkertaistaa ja parantaa ohjausvaikutusta mm. seuraavilla toimenpiteillä?
  - Keskitettäisiin kustannusvaikutuksia tasaavat painotus- ja korotustekijät opiskelijavuosirahoitukseen
  - Tämä tarkoittaisi, että tutkintojen ja tutkinnon osien rahoituksesta poistuisi kustannusryhmäpainotus, samoin erityisen tuen ja vaativan erityisen tuen korotus
  - Nämä muutokset, mm. vaativan erityisen tuen korotuksen osalta, otettaisiin huomioon täysimääräisesti opiskelijavuosirahoituksessa
  - Koko tutkintoja painotettaisiin edelleen pohjakoulutuksen perusteella
  - Työllistymisessä ja jatko-opiskelussa ei ole nytkään käytössä kustannuksia tasaavia kertoimia, ainoastaan painotus sen mukaan, oliko työllinen vai ei-työllinen ennen koulutuksen aloittamista, ja onko kyse koko tutkinnon vai pelkkiä tutkinnon osia/osan suorittaneiden työllistymisestä ja jatko-opiskelusta, nämä säilyisivät

Miten rahoitusmallia voidaan selkeyttää ja sen ohjausvaikutuksia vahvistaa? Ajatuksia keskustelun pohjaksi.

- Laadukas toisen asteen koulutus kaikille raportissa (Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2022:31) ehdotettiin alla olevien kertoimien poistamista ja perusteita poistamiselle. **Voisiko** tältä pohjalta jatkaa yksinkertaistamista?
  - Tutkintotyyppi
  - Työvoimakoulutus
  - Henkilöstökoulutus
  - Muu ammatillinen koulutus (täydentävä ja syventävä)
  - Näitä yhdistää, että se näiden painoarvo rahoituksesta on hyvin pieni
  - Tutkintotyyppikertoimella otetaan ammatti- ja erikoisammattitukinnoissa rahoitusta alentavasti huomioon se, että näissä koulutuksissa koulutuksen järjestäjillä on mahdollisuus kerätä opiskelijamaksua, rahoitusta alennetaan kaikkien at- ja eat-koulutusten osalta saman suuruisesti, vaikka tosiasiansa eri koulutuksissa on hyvin erilaiset edellytykset kerätä opiskelijamaksuja
  - Yksinkertaistamisen lisäksi tutkintotyyppikertoimen poisto voisi kannustaa tarjoamaan lyhyempikestoisia ammattitutkintoja pitempikestoisten perustutkintojen asemasta silloin kun tämä mahdollista
  - Jos tutkintotyyppikerroin poistettaisiin, niin samalla pitäisi ottaa kantaa siihen voiko opiskelijamaksuja edelle kerätä, jos voisi niin, minkä tasoisena

Miten rahoitusmallia voidaan selkeyttää ja sen ohjausvaikutuksia vahvistaa? Ajatuksia keskustelun pohjaksi.

- Jos tutkintotyyppikerroin poistettaisiin, niin samalla poistettaisiin työvoimakoulutuksen kerroin, koska tämän kertoimen ainoa peruste on kompensoida työvoimakoulutuksena järjestetyissä at- ja eat-koulutuksissa se, että myös niissä tutkintotyyppikertoimella alennetaan rahoitusta, vaikka niissä ei voida periä opiskelijamaksuja
- Marginaalisen osuuden lisäksi henkilöstökoulutuksen rajanveto kokonaan valtionosuudella rahoitettuun koulutukseen on jossain määrin epäselvä
- Samoin muun ammatillisen koulutuksen (syventävä ja täydentävä koulutus) rajanveto tutkintokoulutukseen on jossain määrin epäselvä, ennen kaikkea ns. korttikoulutusten osalta, muuhun ammatilliseen koulutukseen sisältyviä korttikoulutuksia on tarjolla myös markkinahintaisesti,
- Ylipäätään muu ammatillinen koulutus on kokonaisuudessaan hyvin heterogeeninen joukko, jolloin yksittäisten koulutusten rahoituksen kustannusvastaavuutta on vaikea arvioida
- Lisäksi voitaisiin arvioida eräiden muidenkin kertoimien, kuten työllistymisen ja jatko-opiskelun järjestäjäkohtaisen kertoimen sekä työllistymisen aluekertoimen, tarpeellisuutta
- Samoin opiskelijavuosiin perustuvan rahoituksen osalta kustannusryhmän opiskelijavalmiuksia tukeva opinnot kertoimen poistamista

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

Toiminnan ohjaus ja työelämän tarpeet ammattillisessa koulutuksessa

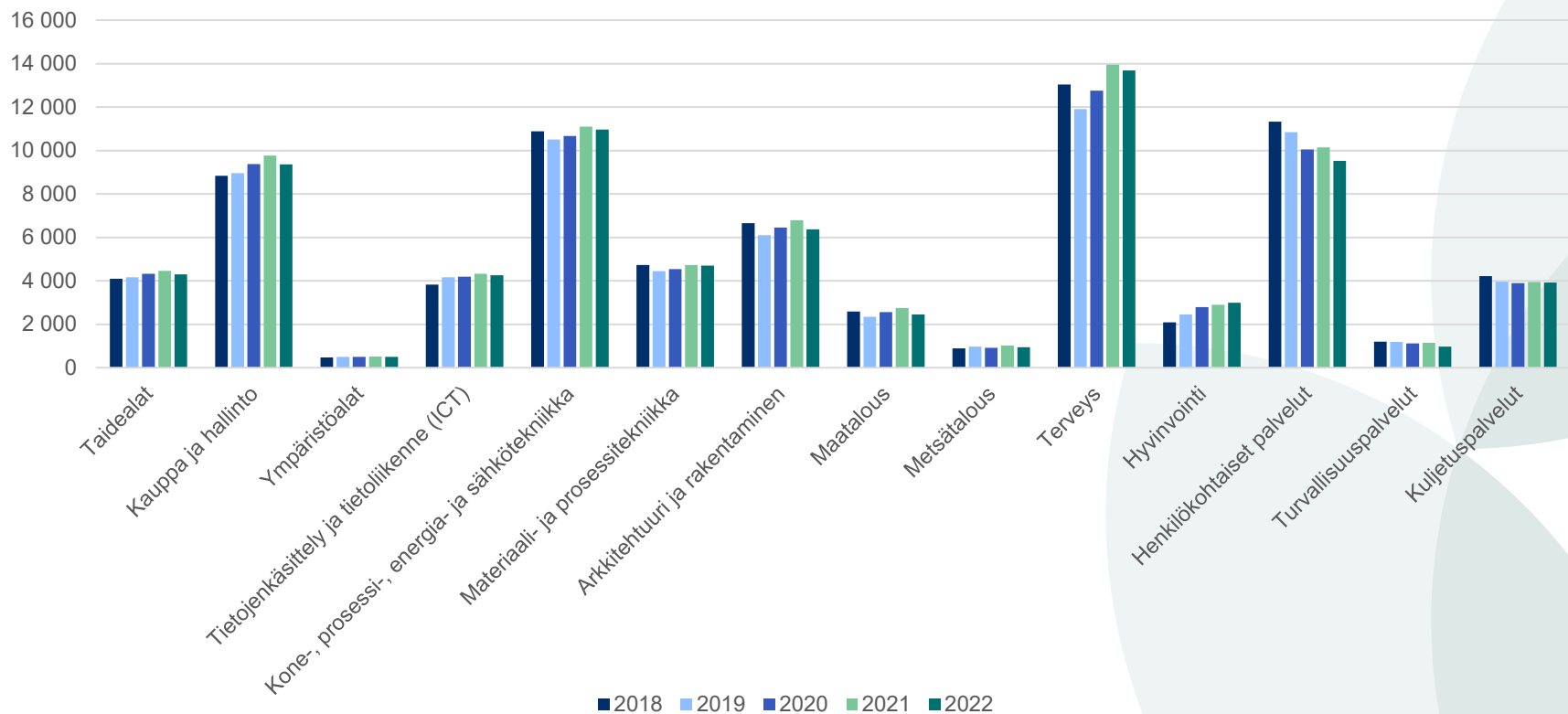
Toisen asteen koulutuksen tulevaisuus -seminaari 17.1.2024
neuvotteleva virkamies Ville Heinonen, opetus- ja kulttuuriministeriö

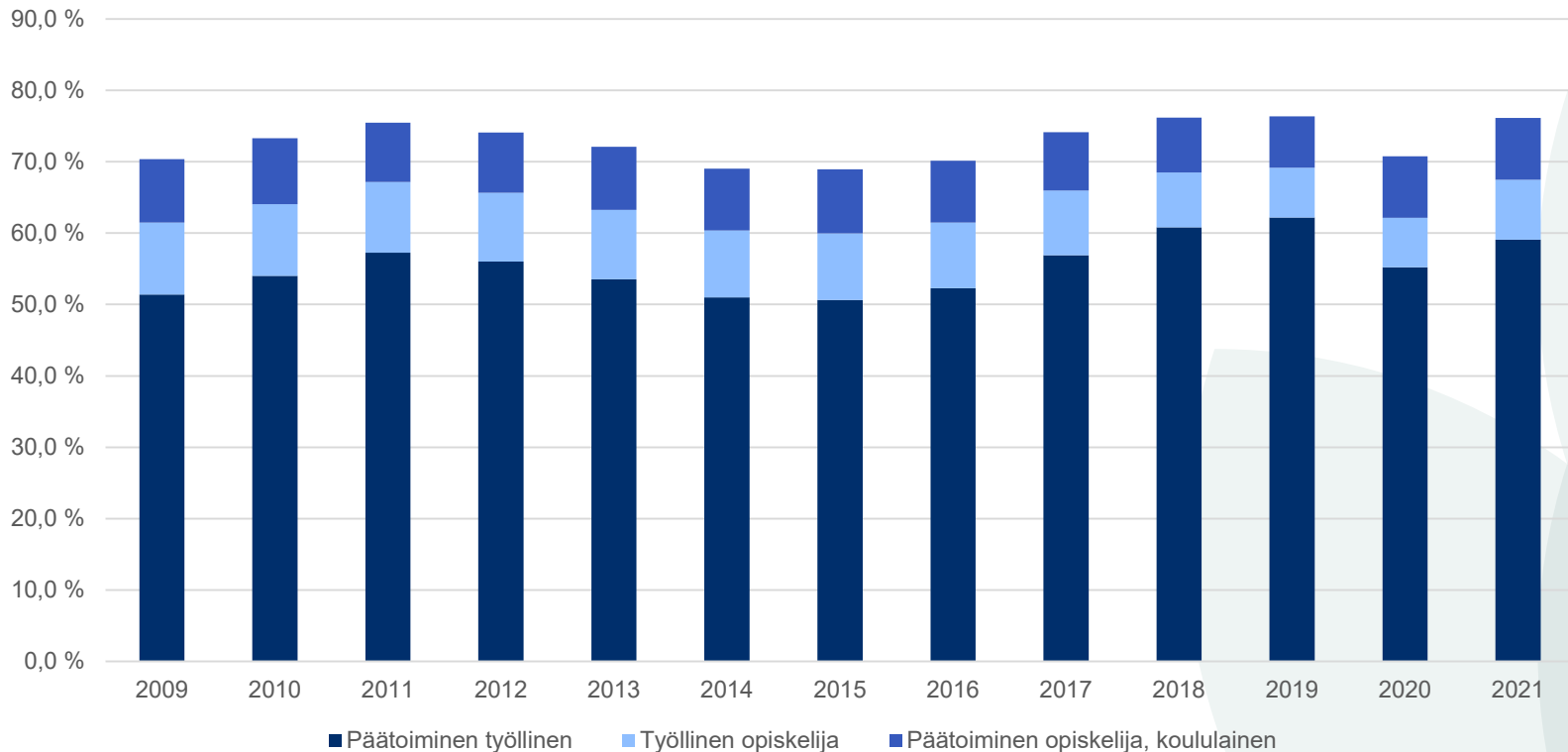
Toiminnan ohjaus ja työelämän tarpeet

- Ammatillisen koulutuksen vaikuttavuus
  - Työllistyminen
  - Jatko-opinnot
- Koulutuksen järjestäjien mahdollisuudet reagoida toimintaympäristön muutoksiin
- Sääntelyn keventäminen – normien purku
- Valtakunnallisten ja alueellisten tavoitteiden saavuttaminen ja huoltovarmuutta koskevat kysymykset

Ammatillisen koulutuksen tarjonta koulutusaloittain vuosina 2018-2022

Ammatillisen perustutkinnon suorittaneiden tilanne vuosi tutkinnon suorittamisen jälkeen

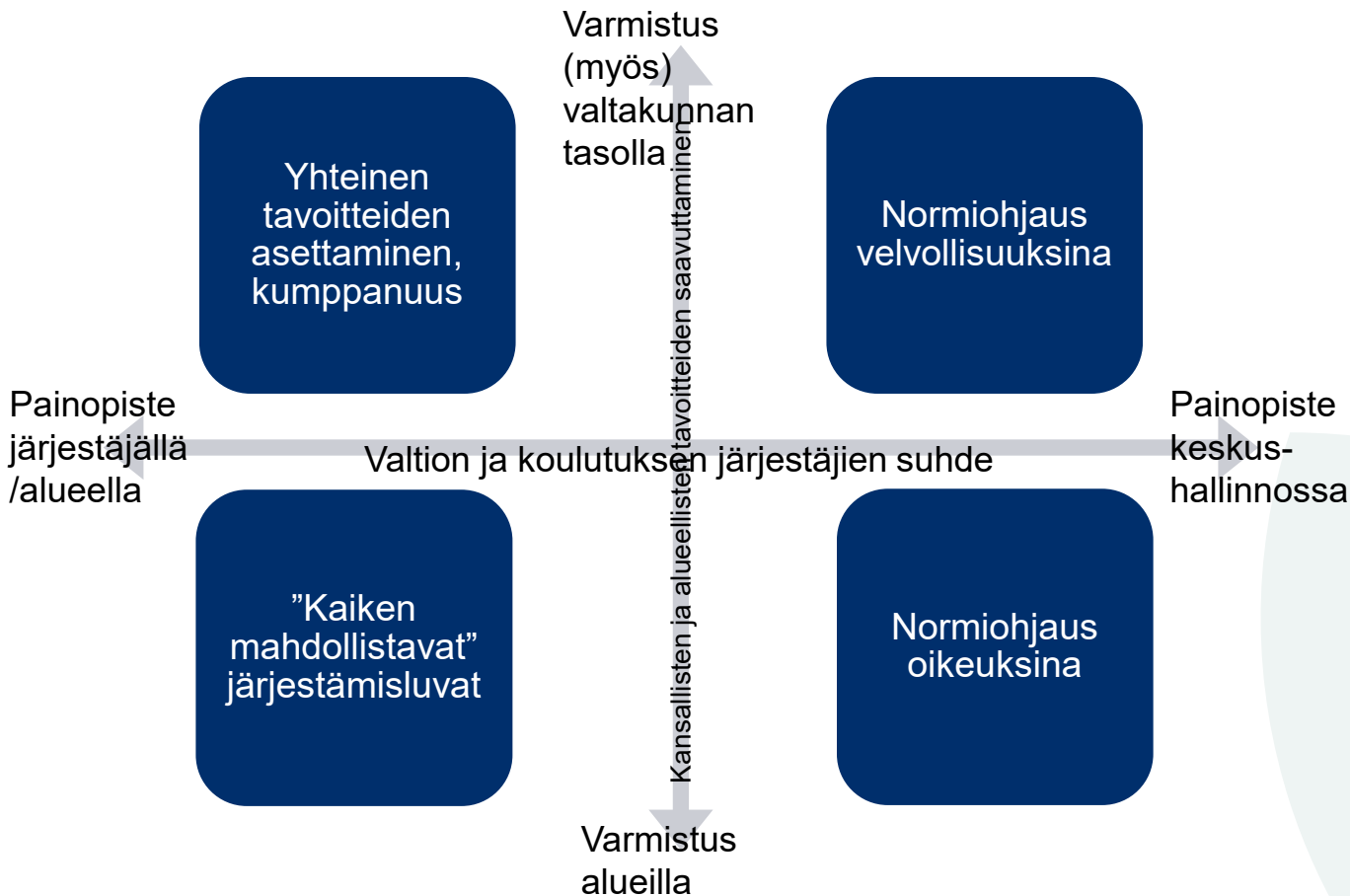
Toiminnan ohjauksen kokonaisuus

Miten ohjausta tulisi kehittää?

- Onko nykyinen toiminnan ohjauksen tapa saavuttanut tavoitteensa?
- Mitä ja miten menettelyä tulisi kehittää
  - Vaikuttavuuden parantaminen
  - Ohjauksen keventäminen
  - Järjestäjien mahdollisuudet vastata tarpeeseen
  - Vuoropuhelu ja kumppanuus
  - Valtakunnalliset tavoitteet ja huoltovarmuus

Ohjausmallien peruspiireet

Seikkaperäisemmin työryhmämuistiossa:

https://julkaisut.valtiouevosto.fi/bitstream/handle/10024/164347/OKM_2022_31.pdf?sequence=1&isAllowed=y